PROVEDBENA ODLUKA VIJEĆA (EU) 2022/2084

od 25. listopada 2022.

o izmjeni Provedbene odluke (EU) 2020/1345 o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Češkoj Republici radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/672 od 19. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19 ([1]), a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Na zahtjev Češke od 7. kolovoza 2020. Vijeće je Provedbenom odlukom (EU) 2020/1345 ([2]) Češkoj odobrilo financijsku pomoć u obliku zajma u maksimalnom iznosu od 2 000 000 000 EUR s maksimalnim prosječnim dospijećem od 15 godina i razdobljem raspoloživosti od 18 mjeseci kako bi se dopunili nacionalni napori Češke u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice izbijanja te bolesti za radnike i samozaposlene osobe.

(2) Češka je trebala koristiti zajam za financiranje programâ skraćenog radnog vremena i sličnih mjera kako je navedeno u članku 3. Provedbene odluke (EU) 2020/1345.

(3) Izbijanje bolesti COVID-19 imobiliziralo je velik dio radne snage u Češkoj. To je dovelo do opetovanog iznenadnog i znatnog povećanja javnih rashoda u Češkoj u vezi s mjerama iz članka 3. točaka (a), (c), (d) i (e) Provedbene odluke (EU) 2020/1345.

(4) Izbijanje bolesti COVID-19 i izvanredne mjere koje je Češka 2020., 2021. i 2022. uvela radi ograničavanja izbijanja te bolesti i njezinih socioekonomskih i zdravstvenih posljedica snažno su utjecali te i dalje snažno utječu na javne financije. Češka je u 2020. zabilježila deficit opće države od 5,8 % i dug opće države od 37,7 % bruto domaćeg proizvoda (BDP), koji su se do kraja 2021. povećali na 5,9 %, odnosno 41,9 % BDP-a. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2022. procijenjeno je da će Češka do kraja 2022. zabilježiti deficit opće države od 4,3 % i dug opće države od 42,8 % BDP-a. U Komisijinoj ljetnoj privremenoj prognozi 2022. predviđeno je povećanje BDP-a Češke za 2,3 % u 2022.

(5) Češka je 22. rujna 2022. podnijela zahtjev za dodatnu financijsku pomoć Unije u iznosu od 2 500 000 000 EUR kako bi nastavila dopunjavati svoje nacionalne napore poduzete 2020., 2021. i 2022. u odgovoru na učinak izbijanja bolesti COVID-19 i socioekonomske posljedice te bolesti za radnike i samozaposlene osobe. Češka je osobito dodatno produljila i izmijenila programe skraćenog radnog vremena i slične mjere utvrđene u uvodnim izjavama od 6. do 9.

([1]) SL L 159, 20.5.2020., str. 1.

([2]) Provedbena odluka Vijeća (EU) 2020/1345 od 25. rujna 2020. o odobravanju na temelju Uredbe (EU) 2020/672 privremene potpore Češkoj Republici radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji nakon izbijanja bolesti COVID-19 (SL L 314, 29.9.2020., str. 17.).

(6) Program skraćenog radnog vremena pod nazivom „Antivirus” iz članka 3. točke (a) Provedbene odluke (EU) 2020/1345 osmišljen je kako bi se nadoknadili troškovi plaća privatnih poslodavaca koji su bili prisiljeni obustaviti ili znatno smanjiti svoju gospodarsku aktivnost, izravno zbog mjera koje su poduzela nadležna tijela (opcija „A”) ili neizravno zbog negativnih gospodarskih učinaka pandemije bolesti COVID-19 (opcija „B”). Pravna je osnova bila Rezolucija Vlade br. 353 od 31. ožujka 2020., kako je izmijenjena, i članak 120. Zakona br. 435/2004 zb. ([3]) o zapošljavanju, kako je izmijenjen. Program je Rezolucijom Vlade br. 1039 od 14. listopada 2020. produljen i izmijenjen dodavanjem opcije „A plus” kako bi se osigurala puna nadoknada troškova plaća poslodavcima koji su bili prisiljeni obustaviti ili smanjiti svoju aktivnost zbog mjera koje su poduzela nadležna tijela. Program je produljen i na temelju nekoliko vladinih odluka, pri čemu se opcija „A” primjenjivala od 12. ožujka 2020. do 28. veljače 2022., opcija „A plus” od 1. listopada 2020. do 31. svibnja 2021., a opcija „B” od 12. ožujka 2020. do 31. svibnja 2021. te od 1. studenoga 2021. do 31. prosinca 2021.

(7) Prvim kompenzacijskim dodatkom za samozaposlene osobe, takozvanim programom „Pětadvacítka” iz članka 3. točke (c) Provedbene odluke (EU) 2020/1345, koji je uveden Zakonom br. 159/2020 zb. ([4]), samozaposlenim osobama koje su bile prisiljene obustaviti ili znatno smanjiti svoju gospodarsku aktivnost više od uobičajene poslovne volatilnosti zbog rizika za javno zdravlje povezanih s bolešću COVID-19 ili kriznih mjera koje su poduzela javna tijela osigurava se kompenzacijski dodatak od CZK 500 po kalendarskom danu po osobi. Program „Pětadvacítka” primjenjivao se od 12. ožujka 2020. do 8. lipnja 2020. Njegova naknadna izmjena, program „jesenskog kompenzacijskog dodatka” uveden Zakonom br. 461/2020 zb. ([5]), provodio se od 5. listopada 2020. do 15. veljače 2021. i njime je osigurana porezna olakšica od 500 CZK po kalendarskom danu za samozaposlene osobe koje su bile prisiljene obustaviti ili znatno smanjiti svoju gospodarsku aktivnost zbog rizika za javno zdravlje ili kriznih mjera koje su poduzela javna tijela. Zakonom br. 95/2021 zb. ([6]) i povezanim rezolucijama Vlade (br. 154/2021 ([7]) i 188/2021 ([8])) uvedena je još jedna izmjena pod nazivom „novi kompenzacijski dodatak za 2021.”, koja se primjenjivala od 1. veljače 2021. do 31. svibnja 2021. i kojom se iznos porezne olakšice povećao na 1 000 CZK dnevno. Posljednjom izmjenom kompenzacijskog dodatka za samozaposlene osobe („kompenzacijski dodatak za 2022.”), koja je uvedena Zakonom br. 519/2021 zb. ([9]), ponovno je utvrđen iznos od 1 000 CZK dnevno, a primjenjivala se od 22. studenoga 2021. do 31. siječnja 2022.

(8) Pravna je osnova za djelomično izuzeće od plaćanja doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje samozaposlenih osoba iz članka 3. točke (d) Provedbene odluke (EU) 2020/1345 bio Zakon br. 136/2020 zb. ([10]) (za socijalno osiguranje) i Zakon br. 134/2020 zb. ([11]) (za zdravstveno osiguranje). Država je preuzela plaćanje odgovarajućih dospjelih mjesečnih doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje samozaposlenih osoba od ožujka do kolovoza 2020. Iako je primjena programa završila u kolovozu 2020., dodatne iznose trebalo je isplatiti i 2021. zbog namire povezane s predujmovima koje su samozaposlene osobe platile 2020. Ta mjera za vladu predstavlja neostvareni prihod koji se za potrebe provedbe Uredbe (EU) 2020/672 može smatrati jednakovrijednim javnim rashodima.

([3]) Zakon br. 435/2004 zb. Zakon o zapošljavanju, kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 143 od 23. srpnja 2004.

([4]) Zakon br. 159/2020 zb. o kompenzacijskom dodatku povezanom s kriznim mjerama zbog pojave koronavirusa SARS CoV-2, kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 59 od 14. travnja 2020.

([5]) Zakon br. 461/2020 zb. o kompenzacijskom dodatku povezanom sa zabranom ili ograničenjem poslovnih aktivnosti zbog pojave koronavirusa SARS CoV-2, kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 189 od 13. studenog 2020.

([6]) Zakon br. 95/2021 zb. o kompenzacijskom dodatku za 2021., kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 38 od 26. veljače 2021.

([7]) Rezolucija Vlade br. 154/2021 zb. o kompenzacijskom dodatku za 2021., kako je izmijenjena, objavljena u Zbirci zakona br. 60 od 31. ožujka 2021.

([8]) Rezolucija Vlade br. 188/2021 zb. o utvrđivanju sljedećeg razdoblja kompenzacije za kompenzacijski dodatak za 2021., kako je izmijenjena, objavljena u Zbirci zakona br. 79 od 7. svibnja 2021.

([9]) Zakon br. 519/2021 zb. o kompenzacijskom dodatku za 2022., kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 226 od 23. prosinca 2021.

([10]) Zakon br. 136/2020 zb. o određenim prilagodbama u području doprinosa za socijalno osiguranje i doprinosa za državnu politiku zapošljavanja i mirovinskog osiguranja u vezi s hitnim mjerama tijekom epidemije 2020., kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 48 od 27. ožujka 2020.

([11]) Zakon br. 134/2020 zb. o izmjeni Zakona br. 592/1992 zb. o premijama javnog zdravstvenog osiguranja, kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 48 od 27. ožujka 2020.

(9) Pravnu osnovu mjere „naknada za skrb” za samozaposlene osobe, kako je navedeno u članku 3. točki (e) Provedbene odluke (EU) 2020/1345, čine rezolucije Vlade br. 262 od 19. ožujka 2020. ([12]), br. 311 od 26. ožujka 2020., br. 354 od 31. ožujka 2020., br. 514 od 4. svibnja 2020., br. 552 od 18. svibnja 2020., br. 1053 od 16. listopada 2020., br. 1260 od 30. studenoga 2020. i br. 446 od 10. svibnja 2021. te članak 14. Zakona br. 218/2000 zb. ([13]) o proračunskim pravilima, kako je izmijenjen, koji se primjenjuje na samozaposlene osobe u primarnoj poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji, i članak 3. točka (h) Zakona br. 47/2002 zb. ([14]), kako je izmijenjen, o potpori MSP-ovima, koji se primjenjuje na sve ostale samozaposlene osobe. Tim se programom nadoknađuje gubitak prihoda samozaposlenih osoba zbog potrebe da se brinu o djeci ili osobama ovisnima o skrbi zbog zatvaranja ustanova za skrb o djeci i socijalnu skrb. Dnevna potpora iznosila je 424 CZK za ožujak 2020. i 500 CZK za razdoblje od travnja do lipnja 2020. Program je produljen za razdoblje od listopada 2020. do svibnja 2021., a dnevna potpora iznosila je 400 CZK.

(10) Češka ispunjava uvjete za podnošenje zahtjeva za financijsku pomoć utvrđene u članku 3. Uredbe (EU) 2020/672. Češka je Komisiji dostavila odgovarajuće dokaze o povećanju stvarnih i planiranih javnih rashoda za 5 349 588 352 EUR od 1. veljače 2020. zbog nacionalnih mjera poduzetih za rješavanje socioekonomskih posljedica izbijanja bolesti COVID-19. To je iznenadno i znatno povećanje jer se odnosi i na proširenje postojećih nacionalnih mjera koje su izravno povezane s programom skraćenog radnog vremena i sličnim mjerama koje obuhvaćaju znatan udio poduzeća i radne snage u Češkoj. Češka namjerava financirati 215 333 982 EUR iznosa povećanih rashoda s pomoću sredstava Unije i 634 254 370 EUR svojim vlastitim sredstvima.

(11) Komisija se u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2020/672 savjetovala s Češkom i provjerila je odnosi li se iznenadno i znatno povećanje stvarnih i planiranih javnih rashoda izravno na programe skraćenog radnog vremena i slične mjere navedene u zahtjevu od 22. rujna 2022.

(12) Stoga bi trebalo pružiti financijsku pomoć kako bi se Češkoj pomoglo u rješavanju socioekonomskih posljedica ozbiljnih gospodarskih poremećaja uzrokovanih izbijanjem bolesti COVID-19. Komisija bi trebala donijeti odluke o dospijećima, iznosu obrokâ i tranši te o njihovoj isplati u bliskoj suradnji s nacionalnim tijelima.

(13) Budući da je razdoblje raspoloživosti navedeno u Provedbenoj odluci (EU) 2020/1345 isteklo, potrebno je odrediti novo razdoblje raspoloživosti za dodatnu financijsku pomoć. Razdoblje raspoloživosti financijske pomoći od 18 mjeseci odobreno Provedbenom odlukom (EU) 2020/1345 trebalo bi produljiti za 21 mjesec te bi stoga ukupno razdoblje raspoloživosti trebalo biti 39 mjeseci počevši od prvog dana nakon što Provedbena odluka (EU) 2020/1345 počela proizvoditi učinke.

(14) Češka i Komisija trebali bi ovu Odluku uzeti u obzir u sporazumu o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672.

(15) Ovom Odlukom ne bi se trebao dovoditi u pitanje ishod postupaka u vezi s narušavanjem funkcioniranja unutarnjeg tržišta, osobito na temelju članaka 107. i 108. Ugovora. Ona nema prednost pred zahtjevom iz članka 108. Ugovora da države članice obavijeste Komisiju o slučajevima potencijalne državne potpore.

(16) Češka bi trebala redovito obavješćivati Komisiju o izvršenju planiranih javnih rashoda kako bi Komisija mogla procijeniti u kojoj je mjeri Češka te rashode izvršila.

([12]) Rezolucija Vlade br. 262/2020 zb. o donošenju krizne mjere, kako je izmijenjena, objavljena u Zbirci zakona br. 42 od 19. ožujka 2020.

([13]) Zakon br. 218/2000 zb. o proračunskim pravilima, kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 65 od 21. srpnja 2000.

([14]) Zakon br. 47/2002 zb. o potpori malim i srednjim poduzećima, kako je izmijenjen, objavljen u Zbirci zakona br. 20 od 8. veljače 2002.

(17) Odluka o dodjeli financijske pomoći donesena je uzevši u obzir postojeće i očekivane potrebe Češke, kao i zahtjeve za financijsku pomoć na temelju Uredbe (EU) 2020/672 koje su već podnijele ili ih planiraju podnijeti druge države članice, primjenjujući pritom načela jednakog postupanja, solidarnosti, proporcionalnosti i transparentnosti,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Provedbena odluka (EU) 2020/1345 mijenja se kako slijedi:

1. članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Unija Češkoj stavlja na raspolaganje zajam u maksimalnom iznosu od 4 500 000 000 EUR. Maksimalno prosječno dospijeće zajma iznosi 15 godina.

2. Razdoblje raspoloživosti financijske pomoći odobrene ovom Odlukom je 39 mjeseci i počinje teći od prvog dana nakon što ova Odluka počne proizvoditi učinke.";

(b) stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Prvi obrok isplaćuje se podložno stupanju na snagu sporazuma o zajmu iz članka 8. stavka 2. Uredbe (EU) 2020/672. Svi dodatni obroci isplaćuju se u skladu s uvjetima tog sporazuma o zajmu ili, ako je relevantno, podložno stupanju na snagu dodatka tom sporazumu o zajmu ili izmijenjenog sporazuma o zajmu sklopljenog između Češke i Komisije kojim se zamjenjuje izvorni sporazum o zajmu.";

2. članak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 3.*

Češka može financirati sljedeće mjere:

(a) program „Antivirus" predviđen Rezolucijom Vlade br. 353 od 31. ožujka 2020., kako je izmijenjena, čija je pravna osnova članak 120. Zakona br. 435/2004 zb. o zapošljavanju, kako je izmijenjen i produljen Rezolucijom Vlade br. 1039 od 14. listopada 2020. i na temelju nekoliko vladinih odluka;

(b) opciju C programa „Antivirus" predviđenu Zakonom br. 300/2020 zb.;

(c) program „Pětadvacítka", to jest kompenzacijski dodatak za samozaposlene osobe, predviđen Zakonom br. 159/2020 zb., kako je izmijenjen Zakonom br. 461/2020 zb., „novim kompenzacijskim dodatkom za 2021." predviđenim Zakonom br. 95/2021 zb. i povezanim rezolucijama Vlade br. 154/2021 i 188/2021 te „kompenzacijskim dodatkom za 2022." predviđenim Zakonom br. 519/2021 zb.;

(d) djelomično izuzeće od plaćanja doprinosa za socijalno i zdravstveno osiguranje samozaposlenih osoba predviđeno Zakonom br. 136/2020 zb. (za socijalno osiguranje) i Zakonom br. 134/2020 zb. (za zdravstveno osiguranje);

(e) „naknadu za skrb" za samozaposlene osobe predviđenu rezolucijama Vlade br. 262 od 19. ožujka 2020., br. 311 od 26. ožujka 2020., br. 354. od 31. ožujka 2020., br. 514 od 4. svibnja 2020., br. 552. od 18. svibnja 2020. i kako je zadnje izmijenjena i produljena Rezolucijom Vlade br. 446 od 10. svibnja 2021., te člankom 14. Zakona br. 218/2000 zb. o proračunskim pravilima, kako je izmijenjen, koji se primjenjuje na samozaposlene osobe u primarnoj poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji, i člankom 3. točkom (h) Zakona br. 47/2002 zb. o potpori MSP-ovima, kako je izmijenjen, koji se primjenjuje na sve ostale samozaposlene osobe.".

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Češkoj Republici.

Ova Odluka proizvodi učinke od dana priopćenja adresatu.

Članak 3.

Ova Odluka objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Luxembourgu 25. listopada 2022.

Za Vijeće
Predsjednik
J. SÍKELA